

בדיוק לפני 100 שנים, באפריל 1905, העלה לראשונה בווירטה המזרח ירדני ווילנצ'ר בעל הכישרון, המהות המבוסס על דמותו האגדית והטרגית של החן יואל דוד סטריטובסקי-ליזנצ'ו, שנגזר בליבו שבלטות המסר בווירטה (1836-1910), מרק ארנסטיין (1826-1894), סופר, במאי ופזן, כתב את הנוסחה הראשונה של חזונו בפולנית וכינוהו ירדמה בארבע פרקיות, ואחר כך תרגמו ליידיש בשנת 1908 הופיע המחזה היידי במוסטר פארנאס יבנה, וירשה, הוא העלה על בימות המאסרן החדוד פלוצקין, פאריז, בני ירדן וסוויטה בביצוע להקת סיבות, מאז 1916 היה המחזה חלק בלתי נפרד מהרפרטואר של התיאטרון פארנאס, להקת התיאטרון החדוד של יבנה ב-1997 עיבדו המחזה יוסף פולמן

על גבול שני עולמות

לפני 100 שנים בדיוק העלה בווירטה מחזה העוסק ברמותו האגדית והטרגית של החן יואל דוד

יואל יוסף דוד חן גליצ'ו שחי קשות, על גבול 2005

למחזה. דחה של המוסר יאבוצ'ק פולניץ' בנימין טל טאה אישש, אפריל 1840. העוסף ביה המוסר האגדי והמנומנסטריסטי, ארכיטקט המוסר והדודים עיטו סטיבן פילנצ'ר

1878-1999, הנודע בשמו הספרותי אישש ירדוב, את גרסתו של מרק ארנסטיין לסיס קילנצ'ו. המוסר יואבוצ'ק פולניץ' חשק ביי 1940 מארצות הברית בנימין טל החן החמד משה אישש (1900-1999) המחמד החן פולניץ', העלה בשמו אלה על

עקיבא צימרמן

למד אבי ר' ישראל ביר עקיבא אריה צימרמן ז"ל, שנפטר לפני 50 שנה ביר באחד השנים (4 במרץ 1955), בשמו המדומי לראשונה לחזונו של האבוצ'ק פולניץ'

בית תלמוד תורה וידיעת כלל אביו, שבו על פי המסורת של הרומב, דמותו האגדית שיבת של יואל רוד הייתה סקוד השירה לאנשים רבים. המורים שלום עליכם, יהושע טאג רבניצקי, מאיר שפיץ שפיץ ושאל סקוד נסקד ברמות. המוזיקאי היידיק סטובצקי בוסא בן זיכרון 'אגודה' צעיר ולמסגרת על התפילה יתכן שמינס ודארד ותוך תוכן לשני המורים המיוחסת ליואל רוד. אנשים שהתייחסו ליואל רוד היסופו נדבבים למישרי העולם, בשרות הבאת נגנה לצמוד על פרצן חיי.

יואל רוד נולד בליטוב, עם שיטש אביו צבי מוריס לונגשטיין חן הכיר, סמו של צבי מוריס לונגשטיין ולקמרון חלף לפניו. ב-1822 הוא נקרא לבית הכנסת הגדול בוויילנא, מבתי הכנסת המפורסמים באירופה, שבנה בשנת השליש (1870) ולימים נהרס בשואה השנייה בנחל. יואל רוד היה בן כן שש בבוא לויטנא, וכבר אז השליח את שופרו בקולו הנעים. עד עם שיח צבי מוריס את בני בארצות קצטום מתוך התפילה, והשבת ב-1830 ריש הקול לבנות תחריף את יואל רוד שאך מלא לו א. ארד כמסירי צדדי, מרבי ספראון, השרא נעזר את המה שתי, ולשם התפילה כלו נוסף השם ספראונסקי. כך רחן לפרוך - 'יצל' הבתולי ביידיש, וכבא השם שהצמד לו יוצר ויולנטי בעל התפילה - 'לצדך מוילנא, כדי לנשך את יאחפתו כדי קודלה אחרת מורה פירנס חדר ילנא להחמיט על חוזה, שהתנה כי שיחף ללמוד אף שתייך לא קטנט חן בעולל - השולם בספרותו. יהודא ליב קטמו - שיטש בשנים חן חן, ויואל חדר בעני לבני התורה בקצטום ספראונסקי. המורה לניל 22 הוא משמש חן בעולה עד מורה התבסס חן המורים נמשכו לתפילותיו.

בזה אורז זה הוא לקה במרה שחורה, כאשר נדה שנתו עוד ליד הולקן האוזן לבגנתו של המלחין סטניסלב מוניטוויטקי (1872-1819) שני בסמך לו. מוניטוויטקי השתאה לשמוע את שבונו בסומו את יצירותיו המרובות והוא לפקוד את בית הכנסת כדי לאוזן לתפילותיו. יחסי הקרבה נקרטמו בין השניים הביאו למסייעים המשותפת לזרעה, חרף מהאמה של בני המסגרת ראשי הקודלה, יואל רוד החל להופיע בקונצרטים בסם פי קצטום מאוחרת יותר למוניטוויטקי. עם הגיע לנודו בין עיירות פולין מבלי להספיק את והותו. לפתים היה עוזר לפני התורה, הוא שב לוויילנא הסם כול וראשי הקודלה הולכים ללפם את מסבירותו את שלא שיטש בספקידו, יואל רוד כתנור במסגרת התנדודי בבית אחרת, הוא קמה לעבוד לפתים לפני התורה אך קודל בגד בו.

יואל רוד לקה בנפשו ובני משפחתו הצעיר אותו לבית מספר לחלף בשם ירושלים, עם נפשו בידו בשנת תר"ו (1850) יש אחרים כי לפני נפשו שם אליו קולו, וישים סיבה נשמתו חסמים את השליחה יודעו בקודק משיח סמיים, את ניסיון הקצטום שמוכרים במשך חיבו יואל רוד, אלה נספרו בעל כל ברוח לודו ולרשמו בתחילת 'מנוחה נפחתו מתוך זכירתו שבת ליואל רוד, וכן את 'הארץ לפנינו' 'מסקוטד' תפילות שהתנה יתכן שמינס יראד' מתוך התפילה 'מן המסד' מתוך חדרו יראד 'המספרותו חלל נה שטיינשניידר וסלמו-1890 נימה לצד את חדרו יואל רוד, בזמנו של שטיינשניידר עדיין חן אנשים שהבירו את יואל רוד, ובמאמר 'תולדות השרא הנפלא מוילנא, ר' יואל רוד לונגשטיין' שמינס בקובץ 'המלחמה', בודיצ'וב, 1895, שמינס סקוד הספרותי לשתחו חיי. שטיינשניידר כותב כי יראד את סבת התנועה של יואל רוד במקום הדיקה נודלה אשר היה ביד נבאי בית

הכנסת, ושמינס חלה אבד סבת התנועה. מאסרו של שטיינשניידר מפתים בקניה על יואל רוד:

הוא היה מן סוג הכמה המוזיקאי ואף דומה לו, היה אהוב וחביב ותחמד מפני כל מילוי עיניו. היה עם סופסל מוזיקאי ומלמד כותב יפה בשפת עבר, נבי ידע לשון חסיא והספיקתו מוד ידועת אחרות. היה יפה תואר מאד. מפני סוג כלל סוג חבל על אביון ולא מסתורין.

בביקורי בודישה ניסיתי לאשר את קביו של יואל רוד בשני בתי הקברות היהודיים בברוכו נמשא וביחוד בירודגא, ולא עלה בידי, נימה העצבה סומא במאסרו של שטיינשניידר:

פירץ ישיב נבדו בעשרה הרבני המופלג המפורד והנאבד ומיטיב נני מורד - (סודו הרב) יואל רוד הלוי ויל המפורסם בשם יואל רוד יליטו חן בן מורד צבי מוריס ויל לבסוד יין תהא שנת תר"ו

תבנב"ה ידעו כל חרף בעשו תחת המורים ובחלוף מועת נסם המודו מבין החיים אך אמה מרים זמירתו חוצק חן בשפתותיו לעולם דובר כלב המיר יאחיו זמירתו חרף חרף שירי חרף בענעו ישמע חפירת נבליך כל לבנים יודיע חרף קרן ה' אף שמו נשון המחר בנימית לבנע על כן לא צד כחך צד חית לנפונם ולמאורדים לזיעים צבי המאורנו כלם יאמנתי על כמים באומותן בניה על לב אבן נסם נמים חרף ידעו בשפתו דוברי אלקים חיים זה יחמסנו עמה תנה חרף על השמיים לך עליון חפצו הממעי שירי ברוך

יודישים

הרבים יצחק דוב ברוקוביץ, סגני שלום
עליכם, הוצאת דבני תל אביב, כרך
ארבעה עשר עמי ק"ט.

התבססות זו מלווה חנים עד הדרגה שני
הניסים יצחק שנתם פירושם המסכה יאן
פרס (1964-1964) וראובן סיקי המבנה
רציוד מאקי (1913-1913) הנצחה לתבסס
כשני הכוללת עם חותם שני המסדוליקן
אשרה בנו יצחק וקולכם בחולת עולם,
לא התחלק משמד החיולה.

המגזים וצורת לפני התיבה לא מות
מסלוח עוזר התיאטרואלית מן השחקן
המגזין במקומה. האולם אשר לחץ
לסמוך כי שמו נקרא ישרה ציבורי,
כסגור מנונה מטעם הקהל לזיות לו
למה ולמלך ישר בשני הקדוש כרוך
הוא ולמלך דורש הציבור מן החץ
שיהא אדם בעל מדות טובות. יהודי
החץ, לא מנתק החיטה את כל הישר
בעיניו, לפי שאיש דומה בית מדרש
למאסרון שלום עליכם, יחסייל חוסי,

קריאתו של יואל דוד שקספות מאכן
שמתחילל במשום של כמה חנים בחולים -
הוא למודי את עמד החיולה במיטה הארשה
האליפו הקבוצתיים בחוגן יחסייל המודי
מאת שלום עליכם מתארתי מרשה חיי של
גני של חץ שטיני לנחילות בעולם החנות
אך החרודי לעולם התמאסרון רבא מרשה. מן
התבסס מולכים סאן המדיים מרשה חיי של
יואל דוד. שלום עליכם קובע.
כי לא חודי החץ בחרו השחקן מתיאסרון.
אטם החודי אוחב ומדו תחנה מן החץ

בית הכנסת בחיפה, באיורת העירייה חנה ברוקוביץ